

Les noves fiscalitats borbòniques: el Cadastre de Catalunya

Agustín Alcoberro

Les noves fiscalitats borbòniques, sorgides de la derrota dels regnes de la Corona d'Aragó a la Guerra de Successió d'Espanya, tenen entre els seus trets comuns la ruptura amb un model fiscal basat en el pactisme i la confirmació de la sobirania absoluta del monarca, també en l'àmbit impositiu. A més, arreu els nous impostos van ser fixats amb caràcter de "cupó" (o "quota"), suposadament equivalent a la pressió fiscal aplicada a Castella, cosa que a Catalunya suposà multiplicar per 7,3 la seva fiscalitat directa. Tanmateix, el desenvolupament i l'aplicació dels nous models fiscals van ser molt diversos a causa de les diferents conjuntures en què van néixer, però sobretot per la diversitat de tradicions dels regnes. Així, a Catalunya (com molt probablement al Regne de Mallorca), els criteris de proporció i equitat aplicats al cadastre reflecteixen una pràctica que tenia com a precedents immediats els serveis votats al Parlament de Joan-Josep d'Àustria (1653) i a les Corts Generals de 1701-1702 (amb Felip V) i de 1705-1706 (amb Carles III). I la seva aplicació immediata (iniciada ja, de fet, amb l'impost de les Quinzenades el gener de 1713, en ple setge de Barcelona) va ser possible perquè les noves autoritats van utilitzar les enquestes realitzades en els anys precedents, per encàrrec de les esmentades Corts, per Josep Aparici. L'oposició al cadastre, iniciada ja en aquella conjuntura, no en qüestionava el seu caràcter progressiu, llargament reivindicat per Braç reial a la Cort General, sinó l'augment generalitzat de la pressió fiscal, que va ser percebut com un càstig de guerra.